Länsstyrelsen Norrbotten

Datum
2022-04-27

Ärendebeteckning
402-4616-2022

Kiruna kommun
diabas@kiruna.se

Förslag till detaljplan för Del av Kiruna 1:1, Södra deponiområdet i Kiruna kommun

Handlingar daterade 2022-03-30 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Kiruna kommuns diarienummer: 2021-00437

Planförslaget

Syftet med nu aktuell detaljplan är att möjliggöra en höjning av tipphöjden inom planområdet, upp till en nivå på +640 m över nollplanet. Nuvarande detaljplan begränsar tipphöjden inom delar av området till 565 m över nollplanet. Den nya detaljplanen medger även en byggrätt om 200 m2 för tekniska anläggningar inom planområdets södra del. Vidare möjliggörs anläggande av bioreaktorer och upplag av material och massor.

Planområdet ligger ca 4 km söder om Kiruna stad. Området gränsar i norr till gruvområdet och i öster till väg 870, Nikkaluoktavägen. I söder avgränsas planområdet delvis mot järnväg. Planområdet är ca 204 hektar stort.

Detaljplanen följer till största delen Översiktsplan för Kiruna kommun 2018 och Fördjupad översiktsplan för Kiruna C 2014. Detaljplanen strider mot den kommunövergripande översiktsplanen i den nordöstra delen av planområdet där översiktsplanen anger markanvändningen B 10 – Bosättning för Kiruna C del.

Detaljplanen handläggs med utökat planförfarande enligt Plan- och bygglagen (2010:900).

Länsstyrelsen har 2021-07-27 yttrat sig avseende avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning. En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och ingår i samrådshandlingarna.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Kommunen behöver ta fram bättre och fler illustrationer som visar påverkan på riksintresse kulturmiljö och särskilt Kirunavaara med sin karakteristiska profil sedd från Kiruna stad. Kommunen behöver komplettera med beskrivning av lakvattnets påverkan på miljökvalitetsnormerna för berörda recipienter.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL att det inte går att utesluta att planen kan medföra betydande miljöpåverkan på riksintresset för kulturmiljö. Frågor som berör riksintresse kulturmiljö och MKN vatten behöver lösas på ett tillfredsställande sätt för att länsstyrelsen inte ska pröva planen.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Riksintresse

Planområdet ligger inom riksintresse för rennäring enligt miljöbalken 3 kap. 5§, riksintresse för kulturmiljövård enligt miljöbalken 3 kap. 6§, riksintresse för värdefulla ämnen och material enligt miljöbalken 3 kap. 7§, riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8§ miljöbalken samt riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9§ miljöbalken.

Riksintresse för kommunikationer

Länsstyrelsen har tagit del av Trafikverkets yttrande över planförslaget. När det gäller järnvägen (Malmbanan) är det viktigt att inte LKAB:s planerade anläggningar och detaljplanegräns försvårar fastställandet av järnvägsplanen och den kommande byggnationen av järnvägen. Länsstyrelsen förutsätter att verksamheten inom gruvområdet inte föranleder någon negativ påverkan på riksintresset järnväg.

När det gäller flyget behöver hinderbelysning sättas upp. Länsstyrelsen hänvisar till Trafikverkets yttrande om önskemål att ta del av framtagna tidigare underlag och riskanalys för att kunna ta ställning om riksintresset påverkas negativt.

Länsstyrelsen har tagit del av Luftfartsverkets yttrande över planförslaget. Av yttrandet framgår att berörda flygplatser alltid ska tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta ca 60 km ut från flygplatsen. MSA är den hinderyta som är störst och står för ”Minimum Sector Altitude”. Då föreslaget planområde ligger inom lågflygningsområde med påverkansområde (Kiruna flygplats) så behöver en Flyghinderanalys genomföras. Länsstyrelsen kan inte bedöma om en flyghinderanalys är genomförd.

MKN vatten

Enligt 2 kap. 10§ PBL skall MKN **följas** vid planläggning.

I planbeskrivningen (s.40) står det att huvuddelen av lakvattnet som uppstår inom planområdet kommer att avledas mot Rakkurisystemet

och Kalixälven. Beskrivningen bör kompletteras med en mer precis redogörelse av vad som avses med huvuddelen.

Vidare är beskrivningen av planens påverkan på status i recipient allt för generell då det dels saknas en beskrivning av vad som avses med *tillskott av föroreningar* och på vilka grunder man bedömer att det inte kommer förändra statusen i recipienten. Beskrivningen bör kompletteras så att det tydligt framgår status i recipient, vilket tillskott i form av ämnen och mängder som planen bedöms bidra med samt en samlad bedömning av hur statusen och möjligheten att nå statusen påverkas av den tillkommande verksamheten.

Strandskydd

I samrådshandlingarna står det att strandskyddet behöver upphävas i detaljplanen. Länsstyrelsen gör bedömning att föreslaget planområde inte berörs av strandskydd.

Råd enligt 2 kap. PBL

Kulturmiljö

Av samrådshandlingarna är det svårt att veta om siktlinjerna från stadens centrum och Lomboloområdet blir påverkade på ett sådant sätt att riksintresse för kulturmiljös värdena skadas. Handlingarna behöver förtydligas med exempelvis karta som visar vyerna samt pilar som visar var man står och siktlinjerna är riktningen på pilarna, för en bättre förståelse och överblick. Handlingarna behöver kompletteras med fler vyer som visar framtida deponiområdes maxhöjd med exempelvis en svart streckad linje och förklaring.

Det är också svårt att förstå skillnaderna med höjder från 565- 640 meter + ovan angivet nollplan och hur det påverkar landskapsbilden och vad det innebär när man ser från Kiruna stad. Det skulle vara bra att ha med utblickar från högre belägna platser i staden exempelvis från Silverbrandsgatan och Lombololeden.

I planbeskrivningen (s. 33) skriver man om slutsatser gällande påverkan på landskapet men då är det framför allt för dess framträdenande påverkan söderifrån. Det är inte utblicken söderifrån mot planområdet som i första hand ingår i riksintressevärdena som är aktuella och det framgår inte hur man kommit fram till slutsatsen om påverkan på riksintresse kulturmiljö bedöms innebära en liten negativ konsekvens.

Kommunen måste visa i MKB hur påtaglig skada på riksintresset ska undvikas. Det gäller särskilt Kirunavaara med sin karakteristiska profil sedd från Kiruna stad, det är en analys av utblickarna från Kiruna stad och hur det påverkar kulturmiljövärdena som bör belysas.

De lämningar som finns inom planområdet utgörs av övriga kulturhistoriska lämningar och skyddas därmed inte i kulturmiljölagens 2 kap. Men den som planerar en verksamhet ska se till att skador på kulturmiljön ska undvikas och begränsas enl. kulturmiljölagens 1 kap, 1 §. Detaljplanen bör redovisa hur hänsyn ska tas till lämningarna samt eventuella skyddsåtgärder till skydd för lämningarna.

Om lämningarna kommer att påverkas av planerna i området ska detta anmälas till Länsstyrelsen kulturmiljöfunktion.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att samtliga projekt bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat.

I avvägningar rörande hydrologiska frågor med bäring på risk för människa, miljö och egendom, behöver analyser göras huruvida framtida av klimatförändringar påverkade nederbördsförhållanden kan påverka eventuella risker. I planhandlingen nämns bland annat lakvatten från deponin. Det är i det fallet lämpligt att göra analys av hur framtida förändrade nederbördsförhållanden kan påverka lakvattnet vad gäller volym, innehåll, omhändertagande, samt om risk bedöms kunna uppstå vidta planering och åtgärder för minskad eller upphörd risk.

Samråd

Samråd i ärendet har hållits med Länsstyrelsens enheter för mark- och vattenskydd, naturmiljö, naturresurs och rennäring, samhällsskydd, miljöskydd samt samhällsplanering och kulturmiljö.

Länsstyrelsen har tagit del av Trafikverkets och Luftfartsverkets yttranden över planförslaget.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Willy Sundling med handläggare Annika Tornberg som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.